

November 2010

9

UITGAVE VAN HET BISDOM HAARLEM - AMSTERDAM

# SamenKerk

NEVEL EN DAUW  
**van boven!**

pagina 4

HOORT  
**wie klopt daar!**

pagina 18

**Uitzien naar het Licht...**

## Inhoud:

Van de redactie	3
Nevel en dauw van boven!	4
Ik wil bij jullie wonen	6
Advent	7
Woord van de bisschop	8
Kleurige pelgrims	10
Bedevaart OLV ter Nood	12
Geboekt	13
Van Onderop	14
'n Beetje Crypto	16
Vermeldenswaard	17
Hooft wie klopt daar!	18
Kapeldag	20
Bijbelse vrouwen in islamitisch gewaad	21
Geloof en een waardevol leven in de Himalaya	22
Onbekende geschiedenis	24
Diaconaal weekeinde dekenaat	25
Alkmaar	25
Jongerenpagina's	26
Once in Royal David City	28
Vermeldenswaard	30
Personalía	31
Wereldjongerendagen	32

## Bij de voorplaat:

Foto: SK

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 9 jaargang nr. 35

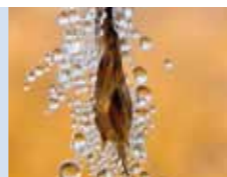
## Verantwoordelijke redactie:

Margot de Zeeuw,  
Wim Peeters, hoofdredacteur

## Redactieadres:

Samen Kerk  
Postbus 1053,  
2001 BB Haarlem  
Telefoon: (023) 511 26 60  
Faxnummer: (023) 511 26 59

## Nevel en dauw van boven! 4



## Advent 7

## Bedevaart OLV ter Nood 12

## Geloof en een waardevol leven in de Himalaya 22



## Diaconaal weekeinde dekenaat Alkmaar 25



## Europese Taizé-ontmoeting 26

## Once in Royal David's City 28



## colofon

Giro 43509

E-mail: [samenkerk@bisdomhaarlem.nl](mailto:samenkerk@bisdomhaarlem.nl)Internet: [www.bisdomhaarlem.nl](http://www.bisdomhaarlem.nl)

## Medewerkers:

Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)

Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)

Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)

Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)

Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)

Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)

## Abonnementsprijs:

€ 25,00 per jaar; buitenland: € 32,50 per jaar

Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

## Advertenties:

ACTA Uitgeversorganisatie

Postbus 7160

6050 AD Maasbracht

Telefoon: (0475) 463 465

E-mail: [info@actauitgevers.nl](mailto:info@actauitgevers.nl)

## Vormgeving/technische realisatie:

Novente vormgevers, Barneveld

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres..

## Uitzien naar het Licht...

Natuurlijk, november is de maand van de vergankelijkheid en de onvergankelijkheid, van Allerheiligen en Allerzielen. Het is de maand van de stervende natuur en van het snoeien om het nieuwe leven mogelijk te maken. Vroeger was het de maand van de slacht: het vetgemeste varken werd - eenmaal gekeeld - keurig gerookt, gedroogd, ingemaakt, zodat het gezin de winter kon doorkomen. (Hoezeer het varken een zaak van leven en dood kon zijn, daarvan getuigt de lijst met Europese "varkensheiligen", die, van Sint Rochus tot en met Antonius de Kluizenaar, meer dan dertig namen telt!)

Maar: november is, zeker dit jaar, ook de maand van de verwachting, van het uitzien naar het licht, het recht. Op zondag 28 november begint de Advent, waarin we zingen: "Wolken, regent de Rechtvaardige". Het is de tijd waarin vanuit de grauweheid van de stervende natuur de figuur van Johannes de Voorloper, de Doper, opduikt, de zonderling met zijn ruige kleren, zijn vreemde menu en zijn cryptische teksten. Hij laat aan het volk dat in duisternis wandelt weten dat er een licht is opgegaan, dat God zich met zijn volk zal verzoenen in het Lam dat de zonden van de wereld wegneemt.

En dus is het de tijd van die andere Johannes, de jongeman, die samen met Andreas leerling is van de Doper. Die twee, die als eersten herkennen wat zij nog niet kennen, die op het woord van de Doper met Jezus meegaan en die 's avonds, thuisgekomen, zeker weten: "We hebben de Messias ontmoet".

Want daar gaat de Advent over, over de komst van Christus, over de vervulling van de Wet en daarmee van de Geschiedenis, over het Woord dat Vlees is geworden en zich laat aanraken, over de verdrijving van alle gnostische en ideologische muizenissen.

En dus kunnen we zingen:

*Troost u, troost u, mijn volk:*

*weldra komt uw heil:*

*waarom wordt gij verteerd van smart?*

*Waarom grijpt steeds weer nieuwe droefheid u aan?*

*Ik zal u verlossen, wil niet vrezen:*

*Ik ben immers de Heer, uw God,*

*de Heilige van Israël, uw Verlosser.*

WP

# Nevel en dauw van boven!



## RORATE CAELI

*Dauwt, hemelen, van boven, en wolken, regent de Rechtvaardige.*

Wees niet vertoornd, Heer, gedenkt niet langer onze zonden: zie de stad van de Heilige is verwoest, Sion ligt in puin. Jeruzalem is ontredderd: Uw heilige en luisterrijke stad, waar onze vaders U lof hebben gezongen.

*Dauwt, hemelen, van boven, en wolken, regent de Rechtvaardige.*

Wij hebben gezondigd, en zijn geworden als een onreine; daarom zijn wij allen als een blad, dat valt; onze zonden sleuren ons mee als de wind; Gij hebt uw gelaat voor ons verborgen, en ons neergeworpen in de macht van onze zonden.

## Uitzien naar het Licht...

De nevel, een mysterieuze mist die de aarde verbergt, die niet laat zien wat er al is: het gras, de bloemen, het water. De nevel is de voorloper van de dag, de aankondiger van het licht, maar ook vooral een uiting van stilte en rust, van het geduldig verwachten. De nevel gaat hand in hand met de dauw, de kleine pareltjes op de bladeren en het gras.

De dauw en nevel zijn voorzichtig, niet zoals hun broertjes regen en hagel. De dauw is voorzichtig, omdat hij het prille begin beschermt.

In het oude testament wordt dauw (Hebreeuws: Tal) veel gebruikt in combinatie met vruchtbaarheid (zie bijvoorbeeld Gen 27; 28). De oogst profiteert van de dauw; het wordt bevochtigd, maar niet gekwetst. Het prille begin van onze Kerk kent ook veel bescherming. Maria wordt als het ware beneveld door de Heilige Geest, door zijn dauw wordt onze Redder ontvangen in de beschermende schoot van Maria. De schoot laat nog niet zien wat er al is, zij kondigt het licht aan in alle stilte en rust. Het is een geduldig verwachten.

### Openstellen

De dauw van de Heilige Geest is niet dwingend, maar heeft veel uitwerking. Net als de natuurlijke dauw worden we ervan doordrongen. Op een zachte manier voedt het ons, zuivert het ons, maakt het ons vruchtbaar. De dauw van de Geest werkt in ons door, maakt ons bewust van onze diepste ik, laat zien waar we als riet geknakt zijn door onze

tekortkomingen. Deze dauw maakt dat we onszelf kunnen openstellen voor de vergeving om dat diep in ons door te laten dringen. Het laat ons de rechtvaardigheid zien, de bedoeling en de zin achter de geschapen wereld. We leren kijken met andere ogen, met de ogen van het geloof; op de eerste plaats naar onszelf, maar ook naar onze medezusters en -broeders.

De dauw van de Geest richt ons weer op en opent het perspectief van een nieuw leven met een nieuwe blik.

De advent is een tijd van rust en stilte, een tijd van het geduldig wachten op onze Verlosser, de Rechtvaardige. Een tijd waarin we kunnen openstaan voor de dauw van de Heilige Geest, waarmee we ons voeden. De advent is een mysterieuze mist die ons verfrist en verheldert. Als deze mist eenmaal door het licht van Christus wordt opgelost, zien we een nieuwe Hemel en een nieuwe Aarde. We zien dan kraakhelder het nieuwe begin van de mensheid, van de wereld buiten ons en van de wereld in ons.

Kom Heilige Geest, benevel ons, maak ons vol van uzelf. Zuiver ons, vergeef ons en leer ons kijken met uw blik. Maak ons hart open voor de komst van Christus.

Kom Heilige Geest, troost ons in deze tijd, geef ons uw vreugde. U bent immers onze Heer en onze God, de Heilige van Israël, onze verlosser. ■

**SvA**

*Dauwt, hemelen, van boven, en wolken, regent de Rechtvaardige.*

Heer, zie neer op de ellende van uw volk, en zend die Gij beloofd hebt: zend het Lam, dat de aarde beheerst, uit Petra in de woestijn naar de berg van Sions dochter: opdat Hij het juk van onze zonde wegneme.

*Dauwt, hemelen, van boven, en wolken, regent de Rechtvaardige*

Troost u, troost u, mijn volk: weldra komt uw heil: waarom wordt gij verteerd van smart? Waarom grijpt steeds weer nieuwe droefheid u aan? Ik zal u verlossen, wil niet vrezen: Ik ben immers de Heer, uw God, de Heilige van Israël, uw Verlosser.

*Dauwt, hemelen, van boven, en wolken, regent de Rechtvaardige.*



## Uitzien naar het Licht...

Soms gebeurt er iets in je leven dat je wakker schudt, je even weer laat stilstaan of je diep raakt in je ziel. Soms zijn het de grote 'scharniermomenten', als geboorte, huwelijk of overlijden. Soms is het heel klein. Margot de Zeeuw had ruim 12 jaar geleden een korte ontmoeting op straat, toen zij in verwachting was van haar eerste kind. Nog altijd vraagt ze zichzelf af wie ze daar ontmoette. En wacht ze op een gelegenheid om het gesprek af te maken...

*Ik ben de ware wijnstok en mijn Vader is de wijngaardenier. (Joh.15,1)*

## Ik wil bij jullie wonen...

Het was een gewone, doordeweekse ochtend in Haarlem. Tenminste: voor de meeste mensen, niet voor ons. We hadden een afspraak in het ziekenhuis voor de allereerste echo: ik was zwanger van ons eerste kind en zo zijn de procedures nu eenmaal: de eerste echo komt bij 12 weken. We waren samen op de fiets naar het ziekenhuis gegaan en hadden daar op het computerscherm inderdaad een piepklein kindje gezien. Het was overweldigend, onwezenlijk bijna.

### Tuinman

Op een roze wolk fietsten we terug, naar het station in Heemstede, waar mijn man de trein naar zijn werk zou nemen. Hij zou linksaf oversteken, naar het station, ik zou rechtdoor fietsen, naar huis. We keken nog een keer naar de 'foto' van de echo, kusten en omhelsden elkaar op het fietspad, vol van het kind dat we verwachtten. Ik zwaaide hem na en stapte weer op de fiets. Op dat moment fietste een vreemde man mij achterop. Hij zag er nogal verwilderd uit, met slordig, ongekamd haar en een

wilde baard. Hij reed op een stokoude fiets en zag er eigenlijk uit als een zwerver (en dat in dat keurige Heemstede!). "Ik wil ook wel een kus van je," viel hij met de deur in huis. Ik reageerde onmiddellijk: "Ik ben toch niet met jou getrouwd!". En toen gebeurde er iets vreemds. Ik weet niet meer wat hij precies antwoordde, wel dat ik me onmiddellijk schaamde voor mijn reactie. Zijn antwoord kwam erop neer dat het hem 'daarom' helemaal niet ging, dat hij dat punt allang voorbij was. Toen vroeg hij of we een tuin hadden, "want ik wil wel bij jullie komen wonen. In een huisje achterin de tuin. Dan kan ik de tuin voor jullie bijhouden. Dat lijkt me gezellig."

Toen moest ik rechtsaf, hij fietste rechtdoor. Ik was verbouwereerd en op een diep niveau beschaamd en terecht geweest. Ik stopte en wilde naar hem roepen, hem zijn kus geven, maar ik zag hem niet: het grote, open kruispunt was leeg...

MdZ

## Uitzien naar het Licht...



## Advent

Adventus: het is de tijd waarin wij wachten op de komst van Christus, maar ook de tijd van ascese en boete. Johannes de Doper, traditioneel de Voorloper, is de heilige van de adventsdagen. Johannes, in het Hebreeuws 'Jahweh genadig', trok al jong naar de woestijn om zich voor te bereiden op de komst van: "Hij die groter moet worden en ik kleiner," zoals hij zelf zei.

Johannes doopte met water, Christus met het 'vuur van de Geest'. Daarin zijn ze elkaars tegenpolen, zoals ze dat ook zijn op onze kalender. Het feest van Johannes valt op 24 juni, de langste dag van het jaar. Christus' geboorte vieren we een half jaar later, op 25 december. Zijn feest

valt op de kortste dag, de dag waarop wij weer 'opgaan naar het licht'.

Op de Russische icoon uit 1600 zien we Johannes in gesprek met Christus. Johannes is als engel afgebeeld. Hij is immers een bode, letterlijk een voorloper van God. In het woestijnlandschap met zijn trappenbergen zien we Johannes' hoofd op een schaal. De dochter van Herodus had er om gevraagd. De bijl in de boom is een verwijzing naar de komst van Johannes: 'reeds ligt de bijl aan de wortel van de boom' staat er bij Mattheüs 3:10.

Thom Breukel



**In de Arena in Keulen werd op zaterdag 23 oktober jl. de Duitse gebedsdag gehouden ter ere van Maria, 'de Vrouwe van alle Volkeren'. Er waren zo'n 5000 gelovigen aanwezig, verschillende bisschoppen en tientallen priesters. Kardinaal Meisner van Keulen was hoofdcelebrant in de Eucharistieviering. Jaarlijks zijn er gebedsdagen in vele landen en op alle continenten. In Amsterdam meestal rond Pinksteren. Zo ook dit jaar. Tenslotte stamt de devotie uit Amsterdam en is van daaruit over de wereld gegaan. Juist in ons land is ze echter verbazend weinig bekend en bestaan er misvattingen over. Dat bleek ook nu weer uit enkele mediaberichten. Ook kregen wij vele vragen. Reden voor een gesprek met de bisschop om meer duidelijkheid te krijgen.**

## Verscheen Maria in Amsterdam?

*Kunt u iets vertellen over de oorsprong van de devotie en uw persoonlijke ervaring ermee?*

"Ja, maar dan moeten we eerst 65 jaar terug. Het was 25 maart 1945. Een jonge vrouw uit Amsterdam, Ida Peerdeman, haar drie zusjes en haar geestelijk leidsman, de Dominicaan pater Frehe, die op bezoek was, zitten rond de potkachel. Het is oorlog en hongerwinter. Ze zijn druk met elkaar in gesprek als er plotseling iets vreemds gebeurt. Ida wordt getrokken naar een overweldigend licht. Haar omgeving lijkt te verdwijnen. In dat licht ziet ze een hemelse gestalte naar voren komen, een vrouw gekleed in het wit, die tot haar begint te spreken. Ze hoort: "Zeg Mij na". De anderen zien niets, maar horen Ida wel spreken. Pater Frehe zegt snel tegen een van de zusjes: "Schrijf eens op wat ze zegt". Zo begint de eerste van 56 verschijningen die over een periode van 14 jaar zouden plaatsvinden en wereldwijd bekend zijn geworden als 'de Boodschappen van de Vrouwe van alle Volkeren'.

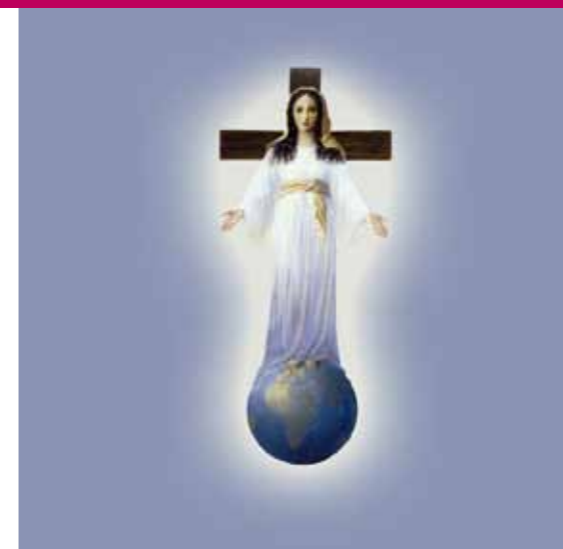
Pater Frehe was kapelaan in mijn geboorteparochie in Alkmaar. Via hem hoorden mijn ouders het hele verhaal. Aanvankelijk was pater Frehe sceptisch, maar hij raakte steeds meer overtuigd. Toen Ida acht maanden tevoren de dood van paus Pius XII correct had voorzegt, schreef hij verbluft een brief naar de bisschop en naar de priesters van het dekenaat. We hebben hem nog in het archief. De bisschop, Mgr. Huibers, had eerst ook zijn twijfels. Op advies van een diocesane onderzoekscommissie, die een bovennatuurlijke oorsprong niet kon aantonen, verbood hij in 1956 de openbare verering. Later veranderde hij van mening, zoals blijkt uit het verslag van

kroongetuigen en uit brieven die hij schreef naar zijn opvolger en naar de Congregatie. Maar dit zou aan de kerkelijke positie voorlopig niets veranderen".

*Waarover gaat het in de boodschappen precies?*

"Ze beginnen met enkele sociale en politieke voorzeggingen. Deze krijgen juist in onze tijd een merkwaardige actualiteit. Ze spreken bijvoorbeeld al over 'klimaatverandering' lang voordat iemand hieraan dacht of zelfs het woord maar bestond. De kern van de boodschappen is echter geestelijk en ontvouwt een hemels reddingsplan. Na de afkondiging van het dogma van Maria Tenhemelopneming in 1950 noemt de gestalte voor het eerst haar naam: "Ik ben de Vrouwe, Maria, Moeder van alle Volkeren". Ze zegt gezonden te zijn door de Vader en de Zoon om de volkeren van deze tijd terug te voeren naar Christus en zijn Kruis, en hen voor te bereiden op een nieuwe komst van de heilige Geest. Ze spreekt over grote gevaren die kerk en wereld bedreigen, maar ook over een nieuw tijdperk dat komen gaat. Steeds weer hamert ze op de noodzaak van meer "waarheid, gerechtigheid en liefde" onder de mensen. Ze toont de rozenkrans en geeft ook een nieuw gebed: "Heer Jezus Christus, Zoon van de Vader, zend nú Uw Geest over de aarde...". Ze belooft onder deze titel en door dit gebed de wereld te mogen bewaren voor een grote "wereldcatastrofe".

In 1973 neemt alles een onverwachte wending. Mgr. Zwartkruis maakt bekend dat Rome niet ingaat op zijn verzoek tot vrijgave van de publieke verering, maar vasthoudt aan het verbod van 1956. Wat niemand toen evenwel vermoedde, was dat nog



in datzelfde jaar, op 13 oktober 1973, de Vrouwe opnieuw zou verschijnen, maar nu aan de andere kant van de aardbol. De zusters van Eucharistische aanbidding in Akita, Japan, hadden een houten beeld laten maken naar het voorbeeld van het prentje van Amsterdam. Elke dag baden ze trouw het gebed. Toen gebeurden er wonderlijke dingen. Er worden genezingen gemeld van doofheid en kanker. Aan een van de zusters, zr. Sasagawa, verschijnt Maria als 'de Vrouwe van alle Volkeren'. Een engel bidt met haar het gebed. 101 maal weent het beeld menselijke tranen. Vijf maal in bijzijn van de bisschop. De universiteit van Akita onderzoekt alles nauwgezet. Na tien jaar, in 1984, erkent de lokale bisschop, Mgr. Ito, de bovennatuurlijke oorsprong. Zijn opvolger noemt dit later 'een persoonlijke mening', maar dat is onjuist. In een brief aan Mgr. Bomers van 8 maart 1989, kort voor zijn dood, bevestigt Mgr. Ito met klem dat hij de bovennatuurlijke oorsprong van de gebeurtenissen in Akita als lokale bisschop officieel heeft erkend, en hij beschrijft dit als bevestiging van Amsterdam".

*Hoe heeft de Kerk op dat alles gereageerd?*

"Zoals gezegd heeft Rome in 1973 het verbod op publieke verering bevestigd en in 1974 gepubliceerd. In de jaren '80 begint hierin verandering te komen. Op 28 juni 1984 doet de Congregatie Mgr. Bomers per brief het voorstel om een scheiding te maken tussen de devotie en de verschijningen en geeft aan dat zij dan bereid is om de titel te erkennen en dus het verbod op publieke verering in te trekken. In de daarop volgende jaren is er enige correspondentie tussen de lokale bisschop en de Congregatie over de mogelijkheid en de realiteit van een dergelijk onderscheid. Op 16 april 1990 schrijft de Congregatie vervolgens dat de bisschop van Haarlem zelf maar moet oordelen over de wenselijkheid van een dergelijk beleid. Mgr. Bomers

consulteert de Nederlandse bisschoppenconferentie. In haar vergadering van februari 1992 adviseert deze om de publieke verering vrij te geven, op voorwaarde dat dit niet beschouwd wordt als een erkenning van de verschijningen. Opnieuw volgt correspondentie met de Congregatie, waarbij opvalt dat van nu af aan Amsterdam en Akita ook door Rome als één devotie worden beschouwd.

In 1995 werd ik benoemd tot hulpbisschop van Haarlem. Bij mijn introductiebezoek aan Rome had ik ook een gesprek met de Prefect van de Congregatie voor de Geloofsleer. De kardinaal vraagt naar mijn mening over de devotie tot 'de Vrouwe van alle Volkeren'. Ik verklaar mij voorstander van vrijgave van de publieke devotie, zonder een uitspraak te doen over de authenticiteit. De Prefect geeft hiervoor toestemming. Op 31 mei 1996 hebben Mgr. Bomers en ik vervolgens een decreet uitgevaardigd, waarin wij de publieke verering van Maria als 'de Vrouwe van alle Volkeren' vrijgeven, en het oordeel over de authenticiteit overlaten aan het persoonlijk geweten van de gelovigen. Zes jaar later heb ik, mede in het licht van Akita en van de ontwikkelingen ná 1974, in mijn verantwoordelijkheid als lokale bisschop, de bovennatuurlijke oorsprong van de verschijningen in essentie erkend".

**De verering van Maria onder de titel 'de Vrouwe van alle Volkeren' is de afgelopen vijftien jaar mondiaal verbreid, tot een devotie die door vele bisschoppen en kardinalen wordt gesteund. Het gebed dat bij deze devotie hoort is in tientallen talen vertaald. Het vraagt aan Christus om zijn Heilige Geest te sturen opdat deze, op voorspraak van Maria, "verwording, rampen en oorlog" kan afwenden. In 2005 heeft de Congregatie verandering verlangd van één zinsnede in het gebed.**

**De boodschappen wijzen op de ernst van de tijd, en vragen ommekeer en gebed. Ze vragen dat de Kerk Maria officieel erkent "in haar moederlijke en medeverlossende rol". Ze roepen Kerk en mensheid op zich te scharen rond Maria, opdat op haar voorspraak de heilige Geest "in een nieuw Pinksteren" het aanschijn van de aarde kan vernieuwen.** ■

Wim Peeters

Wie meer wil weten raadplege de website <http://www.de-vrouwe.nl/>



De bedoeling van deze serie artikelen is aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelden al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een fraai (of minder fraai) boekje over verschenen? Een moderne kerk met unieke ramen krijgt vandaag aandacht: de Onze Lieve Vrouwekerk van Heemskerk.

## Kleurige pelgrims

Het is genoeglijk wandelen in het winkelcentrum achter de oude Laurentiuskerk. Het is moeilijk voor te stellen dat je hier op een strandwal loopt, waarop al in 1063 mensen woonden. Twee oude kastelen waren er: Assumburg in het noorden en Marquette aan de zuidoostkant. De torenonderbouw van de oude kerk is mogelijk 13e eeuws. De top, daterend uit het eind van de 15e eeuw, past er goed bij: hij lijkt ouder dan hij is. We waren al eerder in Heemskerk toen we de nieuwe Laurentius (uit 1890!) behandelden: de kerk met de hoogste dakruiter van ons bisdom. Nu gaan we naar de westkant van het dorp. Op de geest tussen de duinrand en het dorp ontwikkelde zich een tuinbouwgebied. En aan die kant vinden we de Onze Lieve Vrouwekerk, een modern bouwwerk van architect Jos Bijnen met futuristische trekjes vind ik. Dat geldt vooral voor de klokkentoren die sterk contrasteert met de oude dorpsstoren en de dakruiter van Tonnaer op de katholieke kerk aan de andere kant van het dorp. Maar nog opvallender zijn de ramen!



### Gekrakeel in Heemskerk

Wat een tumult was er in de jaren '60 van de vorige eeuw even voor de inwijding van de nieuwe Heemskerkse Mariakerk. Het ging allemaal om die ramen. Met grote ijver had de kunstenaar Jon Martins, laatstelijk woonachtig onder de vuurtoren van IJmuiden, zijn werk ter hand genomen. Een visioen stond hem voor ogen bij de vervaardiging van het unieke vierentwintig meter lange grote raam aan de achterwand van de kerk. Hij bracht wel wat verbazing teweeg toen hij die visioenen in glas verbeeldde, maar de kunstenaar moest verder. "Het moet afgelopen zijn met de bekringen," zei hij, "anders komen de pelgrims nooit in de Eeuwige Stad aan." Alle figuren in het grote raam zijn imaginaire personen op weg naar de lichtende stad: Jeruzalem. Sommigen met de handen devoot gevouwen, anderen in een wat gestileerder houding. Veel parochianen vonden het echter één groot carnaval. De kunstenaar weer: "Denkt u zich in: God, de mens, dieren, onweer, kreten van vreugde en smart, zon aarde, maan en sterren, insecten bloemen allemaal bij elkaar." Hij zag het universum als een geheel en hij zag geen verschil tussen een bloem, een mens of een mooie veer. Het was immers de verlichte tijd van provo en van al het andere vernieuwende denken.

Het totaalontwerp van Jon Martins was ooit goedgekeurd, maar toen het op betalen aankwam van het inmiddels voltooide grote achterraam, gaf de opdrachtgever niet thuis. Martins moest naar de rechter om zijn honorarium te krijgen. De bouwpastoor zei hatelijk: "De enige reden dat wij die ramen laten zitten, is omdat het zoveel zou kosten om zo'n glaswand te verwijderen." Na de voltooiing van de grote achterwand werd de opdracht voor de andere ramen Martins uit handen genomen.

Voor het venster van de oostmuur werd een andere kunstenaar gecharterd: Eugène Laudy uit Heemstede, die een wat traditioneler stijl hanteerde. In 2002 werd het rechtervak van de kerk afgeschot, zodat de ramen van Laudy in de koffiezaal terechtkwamen. We zien in zijn ramen een traditioneel uitgevoerde voorstelling van de Eeuwige stad Jeruzalem en een wat huiselijke voorstelling van Maria's ten hemelopneming. Jezus tilt haar galant over de drempel. De stad zelf is voor de gewone gelovige duidelijk herkenbaar: een oosters stadje met een mooie rode zon aan de andere kant.

Over de hele gang van zaken ontevreden besloot Martins zich nimmer meer met glas-in-lood-kunst te bemoeien, ook al had hij talrijke opdrachten in het hele land uitgevoerd. Naderhand kwam toch een verzoening tot stand tussen de kunstenaar en de parochie, maar helaas twintig jaar te laat. Inmiddels waren er nog nieuwere ramen gekomen in 1998 van de Heemskerkse kunstenaar Robert Smit. Weer met een diepzinnig motief! Het werd een verhaal over het neerdalen van het Goddelijke op deze aarde in de schoot van de Moeder (Maria). Het tweede motief verbeeldt het Kind (Jezus) dat lijden zal en het derde motief is de Vader die het Kind bij Zich opneemt.

### Het volk Gods trekt verder

De kerk is een zeer brede ruimte, waarvan nu de rechterkant is afgeschot. Het dak van de kerk is (net als in de Pastoor van Ars-kerk in Haarlem) schuin overdwars aangebracht. Het kerkgebouw rust als het ware op twee zuilen, die tevens zorgen voor een onopvallende scheiding tussen de grote kerkzaal en de dagkerk aan de linkerkant. De zuilen symboliseren tevens de twee hoofdsacramenten van de kerk: Doop en Eucharistie. Aan de zuil in het midden in de kerk is het doopvont van musselkalksteen bevestigd. Het levengevende water stroomt er dag en nacht. Naast de ramen achterin met hun moderne

vormtotaal zijn ook de stenen reliëfs (toch weer van Martins) aan de koorwand interessant. Op hoogst originele wijze worden daar de kroning van Maria (in het bovenste tafereel) en het bezoek aan Maria daaronder uitgebeeld, beter gezegd aangeduid.

Heemskerk boft met zulke interessante kerken. De Laurentius heeft een kleurige, moderne schildering van de eerder genoemde Rober Smit in de triomfboog van een laatste oordeel als een bevrijdend gebeuren. De Mariakerk heeft haar unieke, eveneens kleurige raamwand over de pelgrims naar Jeruzalem, de stad van het Licht. Beide kunstwerken vullen elkaar aan. En dan is er nog de intieme oude dorpskerk. De oecumene bloeit in Heemskerk en voor kleinere diensten of bijeenkomsten is laatstgenoemde kerk heel geschikt. Bij het verlaten van de Mariakerk valt weer op hoe mooi de ruimte is. De altaarwand is rustig en door de zuidelijke raamwand schijnt de zon. Zelfs in februari, toen ik de kerk voor het eerst bezocht, fonkelde het licht mij tegemoet. Het volk Gods onderweg vindt troost en bemoediging in deze ruimte. En de pelgrims zoals Marten ze verbeeldde, zoeken nog steeds hun weg naar het Eeuwige Jeruzalem. Wanneer zullen we daar ooit aankomen? ■

Hein Jan van Ogtrop, Haarlem



### Afbeeldingen

- 1 De oude toren.
- 2 Mariakerk met toren.
- 3 De grote glaswand van Martins.
- 4 De stad Jeruzalem van Laudy.

Gebruik is gemaakt van onder andere het artikel uit 'weekeinde' uit 1988 over de ramen van Heemskerk van de hand van Ron Couwenhoven en de extra uitgave van het interparochiële blad Helm van maart 2002.

## GGZ NHN- Heiloo bezoekt OLV ter Nood



Op dinsdag 21 september kwamen negen cliënten van GGZ - NHN vestiging Heiloo (de voormalige Willbrordus-stichting) naar 't Heiligdom OLV ter Nood voor een speciale bedevaart. Ruim een half jaar daarvoor waren de eerste contacten gelegd tussen Marie Jose van Bolhuis, de geestelijk verzorger en Astrid Reijmers, psychiatrisch verpleegkundige en de coördinator van het bedevaartsoord, Liesbeth van Gool.

Veel cliënten van de GGZ geven namelijk blijk van het feit dat zij zich gesteund voelen en hun last beter kunnen dragen vanuit hun geloof in God. De geestelijk verzorger van de GGZ, vestiging Heiloo, zocht daarom contact met het heiligdom. Zo ontstond het plan een bedevaart te organiseren voor mensen met een psychiatrische ziekte.

Op 21 september werd de groep om 10.00 uur opgehaald. De zon scheen, de temperatuur was aangenaam en men had er zin in. Tijdens de koffie in het Julianaklooster heette coördinator Liesbeth van Gool de groep welkom en vertelde ze het verhaal waarmee de geschiedenis van OLV ter Nood ruim 600 jaar geleden is begonnen. Het verhaal van Maria die mensen draagt in hun nood, Maria die zich laat vinden door ieder die haar zoekt.

### Bemoediging

Vervolgens ging de groep naar de Bedevaartkapel. Allen kregen een bidprentje van OLV ter Nood en één van hen las het gebed voor. De groep was even stil, dichtbij Maria. Daarna vervolgden zij hun weg langs de statieën. Bij iedere statie werd even stil gestaan en ontstonden er ontroerende gesprekken over het dragen van een last, over loslaten, op bedevaart gaan en genezen. Op de vraag "Wat betekent voor jou gene-

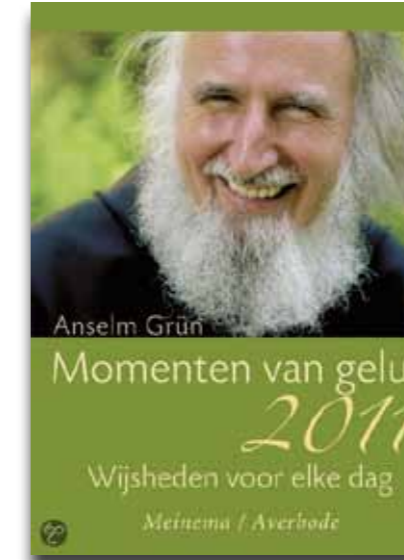
zen?" antwoordde iemand: "Ik zou bidden voor een helder verstand en een beetje minder pijn". Ook thema's als 'je niet goed genoeg voelen in de ogen van een ander' kwamen ter sprake, en hoe het voelt om als minder te worden beoordeeld, dat dat je pijn doet en dat het vaak moeilijk is de moed erin te houden. De bedevaartgangers vonden wel dat een dag als deze helpt je last te dragen, omdat ze vandaag konden voelen dat het verhaal van het lijden van Christus ook over hen gaat. Over vallen en opstaan, over getroost worden en geholpen, over mensen die jouw Simon van Cyrene zijn en vooral ook over "Uw wil geschiede" en accepteren. ■

Liesbeth van Gool,  
coördinator OLV ter Nood

### Momenten van geluk

Het is niet niks als iemand aan een ander 'momenten van geluk' aanbiedt. En zeker is het niet niks als de gever daarvan Anselm Grün heet. De auteur die bij velen van ons om zijn boeiende boeken al heel bekend is. Ik noem het een wonder dat hij deze 'kalender' heeft doen uitgeven. Ja, een kalender is het. Voor elke dag van het nieuwe jaar 2011 vinden we hier een korte inspirerende tekst. In zijn 'Woord vooraf' lezen we: "Als ik me ervan bewust word dat ik vandaag begin aan een nieuwe dag, dat ik alles als nieuw mag aanpakken, ben ik gelukkig. Als ik in balans ben en ervaar: "Ik ben met mezelf in harmonie" ben ik gelukkig."

Wat goed als we zo geïnspireerd worden om telkens, elke dag weer, het geluk in onszelf te ontdekken. Dat zal overigens voor iedere lezer anders



liggen. Zelf ben ik door heel wat teksten van deze kalender geïnspireerd. Ik kijk naar vrijdag 7 januari: "Je mag geloven dat jij voor deze wereld van belang bent, dat je een unieke uitstraling hebt." Ik blader verder, lees

op donderdag 13 januari: "Wie zich helemaal wijdt aan waar hij mee bezig is en daarin opgaat, kan zomaar, midden in het leven van alledag, God ervaren."

Wat een troost, wat een geluk, te beseffen: "Uit Gods hand kan ik niet vallen." (dinsdag 8 februari). Ik zou kunnen blijven citeren, want wie - als ik - leeft in de spiritualiteit van de dagelijkse dingen, krijgt hier van alles aangeboden. Dit is een scheurkalender om ergens op te hangen of neer te zetten. Voor jezelf. Het is ook een mooi, bijzonder geschenk voor de 5-december viering! Van harte aanbevolen. Veel geluk ermee!

Joke Forceville-van Rossum

Anselm Grün, *Momenten van geluk. Wijsheden voor elke dag*. Uitgeverij Meinema, 2010, ISBN 9021142732, € 14,90.

### Hij wil bij ons wonen

Nog even en de feestdagen, Sinterklaas en Kerstmis, staan weer voor de deur. Speciaal met deze dagen in het vooruitzicht, willen wij uw aandacht vragen voor het boek "Hij wil bij ons wonen". Een mooi en dankbaar cadeau! Reeds jaren verzorgt plebaan Hein Jan van Ogtrop de rubriek "Kerkengek" in Samen Kerk. We selecteerden ongeveer zestig verhalen en bundelden ze in dit kostbare, rijk geïllustreerde boek. Voor de lezers en lezeressen van Samen Kerk hebben we een speciale aanbieding: het boek is voor hen te koop voor € 19,95, exclusief verzendkosten. Stuur de bon vandaag nog op, dan hebt u uw bestelling op tijd in huis! U kunt uw bestelling ook doorgeven via: [samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl](mailto:samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl)



NAAM: \_\_\_\_\_

ADRES: \_\_\_\_\_

PC + WOONPLAATS: \_\_\_\_\_

AANTAL BOEKEN: \_\_\_\_\_ STUKS

Stuur deze bon naar het Bisdom Haarlem-Amsterdam, t.a.v. Afdeling Pers en publiciteit, Nieuwe Gracht 80, 2011 JN Haarlem. Het boek (de boeken) worden aan u toegezonden. Wij zien uw bestelling tegemoet.

EXCLUSIEF VERZENDKOSTEN € 19,95  
of cash en direct ophalen  
 INCLUSIEF VERZENDKOSTEN € 26,70

Overmaken op rekeningnummer 43509 ten name van RK Bisdom van Haarlem en met vermelding van uw postcode en huisnummer, zenden wij u het boek toe.

## Van Onderop

door Eleonora Hoekstra-Ros

De eerste dagen van november zijn bijzondere dagen. We vieren Allerheiligen en Allerzielen. Op de eerste november vieren we het feest van alle heiligen samen en danken wij God voor het feit dat zij onder ons mensen hebben geleefd. Op 2 november gedenken wij de mensen die ons persoonlijk 'heilig' zijn en van wie wij afscheid hebben moeten nemen. We koesteren ons aan de herinneringen en aan het goede dat wij samen met hen hebben beleefd.

### In paradysum

*De engelen, zij mogen u geleiden naar het paradijs, de martelaren mogen u ontvangen bij uw komst, en u brengen naar de heilige stad Jeruzalem. Het koor van engelen moge u ontvangen en moogt gij, samen met de arme Lazarus, de eeuwige rust vinden.*

De kinderen van de werkgroep Kinderprojecten maken voor de advent ieder een adventskrans van sparrengroen als voorbereiding op het Kerstfeest. Deze geslaagde Adventinstuif trekt veel jonge deelnemers naar het parochiecentrum. Zo staat te lezen in de rubriek **Even bijpraten in het parochieblad Rondom De Doper van de R.-K. parochie Sint Jan de Doper te Noord-Scharwoude.**



De **R.-K. Parochie St. Vitus te Naarden** zendt aan de ouderen van de parochie een kerstkaart. Op de kerstwens is een foto van het kindje Jezus afgedrukt, liggend in de kribbe, en het laat de kerststal zien zoals deze is opgesteld in de parochiekerk. Tevens wordt de foto gebruikt voor de omslag van het parochieboekje **Vitusklanken.**

VITUSKLANKEN

Kerst is het feest van de geboorte, van vrede en van hoop voor de toekomst. Dat willen kerken in de Zaanstreek graag geven, ook aan de twee detentieboten op de Zaan. Daarom roept de

interkerkelijke groep Op de Muur de geestelijke verzorgers op om samen te komen en te kijken hoe hoop gestalte te geven en hoe leden kunnen bijdragen aan het kerstgebeuren. Info **R.-K. Parochie H. Jozef te Zaandam**, telefoon 075 616 0053.

Kerst op de Bajesboten



Elk seizoen heeft in de natuur zo zijn eigen charme. Daar met verwondering en met aandacht doorheen lopen geeft nieuwe geestkracht. Parochianen van de **R.-K. Parochies IJmuiden** verzamelen zich ieder seizoen voor een spirituele wandeling. Zij krijgen bij de start een gesprekskaart met een thema waarna zij een half uur in stilte kunnen nadenken over de opdracht. Daarna is er gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen. Meedoen aan de discussie is een vrije keuze. Er wordt steeds voor een ander traject gekozen binnen de **R.-K. Regio Delta**. Halverwege de wandeltocht wordt er een pauze gehouden.



In het gezamenlijk **parochieblad Een door Twee** voor de parochies **St. Joannes Evangelist, Kaag-Abbenes en O.L.Vrouw Onbevlekt Ontvangen, Nieuw-Vennep** wordt voor de eerste keer melding gemaakt in het overzicht van vieringen van een kinderviering op zaterdagmiddag om 17.00 uur. De parochie is met een nieuw initiatief gekomen om speciale kindervieringen te houden van een half uur voor kinderen van 4 tot 7 jaar. Uit gesprekken met jonge ouders is deze wens naar voren gekomen. Zij vinden dat de vieringen voor de allerkleinsten te lang en te moeilijk zijn qua tekst. Na afloop van de viering wordt limonade geschonken. Voor de ouders een kopje koffie.



De **Sint Bonifatiuskerk te Zaandam** komt met een peetouderschapplan om erfgoederen binnen hun kerk te sponsoren. In het **Bonifatius Nieuws** is een brochure bijgevoegd waar parochianen uit de genoemde objecten kunnen kiezen om deze financieel te steunen. Zo worden er prijzen genoemd om diverse beelden, vaandels, glas-in-loodramen, kruiswegstaties en overige kerkelijke voorwerpen te sponsoren. Op de achterzijde van de folder staat hoe je de parochie eenmalig of jaarlijks met een bedrag kunt machtigen. Met de gelden hoopt de stichting Restauratie Sint-Bonifatius Zaandam middelen te vinden om de restauratie van het kerkgebouw te realiseren. Met de restauratie van de toren is reeds gestart. De kerk is een rijksmonument.



Bonifatius Nieuws

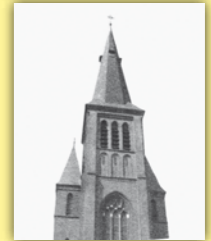
Leden van het PCI van de **parochie St. Franciscus Xaverius te Enkhuizen** slaan zaterdag 6 november weer levensmiddelen in voor Dorcas. Zij brengen het naar Roemenië. Vorig jaar was het een geweldig resultaat en de bewoners van het psychiatrisch ziekenhuis waren blij goederen uit Enkhuizen en omgeving te ontvangen.



kontakt

De **HH. Nicolaas & Antonius te Monnickendam** meldt dat er op de eerste zaterdag van de maand uitstelling is van het Allerheiligst sacrament. Na een korte liturgie blijft de kerk open voor persoonlijke aanbidding en stilte. In het parochieblad staat dat de uitstelling zich mag verheugen in een groeiende belangstelling.

H.H. Nicolaas & Antonius Monnickendam



De **Parasol, het parochieblad H. Augustinus te Amsterdam** staat in het teken van de herfst, de tijd van de oogst. De pastores laten in artikelen zien hoe de verhoudingen zijn, die er echt om gaan in de wereld. Zij schetsen aan de hand van het levensverhaal van de H. Augustinus hoe deze na een maatschappelijk succesvol leven vond wat hij zocht. Hij leerde Christus kennen en in Hem de werkelijke waarden van het leven. In een andere bijdrage wordt de herfst als metafoor genomen voor het artikel "De herfst is een prachtig symbool voor de dienstbaarheid waartoe wij telkens weer opnieuw naar elkaar toe worden opgeroepen. Het leven kent als de natuur seizoenen die elkaar nodig hebben om tot één geheel komen." In de laatste bijdrage wordt vermeld dat de ontwikkeling van de techniek tegenwoordig razend snel gaat.



De **R.-K. Sint-Urbanuskerk te Bovenkerk** mag dan tijdelijk gesloten zijn wegens restauratie, de pastorie en het parochiehuis blijven open tijdens de verbouwingen. De vieringen zijn in de **H. Geestkerk te Amstelveen**. Het laatste nieuws is op de site te volgen. [www.urbanusbovenkerk.nl/aktueel.html](http://www.urbanusbovenkerk.nl/aktueel.html) In hun parochieblad laat de redactie op de laatste pagina de kinderen zelf een kerk bouwen. Een bouwplaat van de kerk is als knutselpagina opgenomen. Als de deur op de stippelijntjes openstaat is er te lezen: Ik mag gaan naar het huis van God.



# 'n beetje crypto

## Horizontaal

1 damesgezichten? 7 het vijfde paard aan de liefdeswagen 8 hier haalde Abraham dus de mosterd 10 Frans begint het te ontkennen 11 zodat ik weer lijdend voorwerp ben 12 met die je hebt zul je het moeten doen 15 laat een noodkreet horen! 16 nagerecht voor flinke eters 17 veil 18 kijk verder dan je neus lang is 19 herhalingsteken 20 met een 1 voor je proefwerk sta je hier wel vóór 22 versiering voor het bankgebouw?

## Verticaal

1 loopsteun voor een mopperig mannetje 2 kun je wel U tegen zeggen 3 televisieaatje van Bert 4 voor een tafelgesprek? 5 notenboom? 6 proefverkiezingen? 9 hangt tegenwoordig weer in kleine cafés 11 deze plas heeft nooit genoeg 13 letterboom 14 kortom, het begint overeind te komen 18 zoek een ander programma 20 wat ik nog zeggen wilde 21 uitschuifbaar nootje

## Prijswinnaars september 2010

Mevr. G Behage, Heemstede  
A. van Maris, Nieuw Vennep  
C. van der Meer, Zaandam

Oplossing opsturen naar het redactiesecretariaat  
Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem

M	U	N	T	S	T	U	K
I	⊖	B	E	T	A	⊖	O
S	⊖	P	⊖	E	U	⊖	A
T	I	E	N	K	A	M	P
B	A	A	S	⊖	H	O	E
A	F	⊖	T	P	⊖	K	N
N	⊖	H	U	I	L	⊖	D
K	R	O	K	U	S	J	E

## Oplossing september 2010

1		2	3	4	5		6
	⊖	7				⊖	
8	9	⊖	10		⊖	11	
12		13			14		
15			⊖	16			
17		⊖	18		⊖	19	
	⊖	20			21	⊖	
22							

- Een van de trouwste inzenders is een lezeres uit Tilburg, zuster Hélène Backx. Deze ruim negentigjarige verheugt zich iedere maand op een nieuwe puzzel. De zuster werkte tijdens het episcopaat van bisschop Bomers op Nieuwe Gracht 80. Daarna verhuisde ze naar het kloosterbejaardenoord in Tilburg, maar ze bleef zich met de redactie verbonden voelen. Nu haar ogen slechter worden, zal ze de strijd met het crypto niet meer aangaan! Maar ze verdient al onze hulde. We hebben op het bisdom vast nog wel een crypto-afscheidsprijsje liggen en die sturen we u met onze heel goede wensen!
- A.J. Klompenhouwer uit Purmerend stuurt de oplossing op een kaart met een mooie krokus en zet daaronder: een kro-kusje voor de redactie (zie de oplossing van september in de onderste balk). Heel attent gereageerd! En met gevaar voor eigen leven: kusje terug.
- Met vooruitziende blik stuurt mevrouw Plug uit Amsterdam haar oplossing op een kaart 'Lourdes in de sneeuw' voor een van de winternummers van Samen Kerk. We houden hem even reserve en wachten intussen de sneeuwbuien af!
- Dank voor de vele vriendelijke groeten en wensen bij de oplossingen. Het maakt het werk een stuk leuker!

## Vermeldenswaard

### Hostiebakkerij: HET WERK VAN ONZE HANDEN... TOT BROOD VAN EEUWIG LEVEN



De zusters Clarissen van Megen hebben een CD-R samengesteld met daarop een PowerPointpresentatie over hun hostiebakkerij. In geanimeerde beelden wordt het hele proces van het vervaardigen van de hosties getoond en verhaald. De presentatie is te gebruiken voor parochies, scholen en in het bijzonder voor Eerste Communieprojecten. De CD-R bevat een presentatie met tekst en een presentatie zonder tekst.

Een apart tekstboekje, behorende bij de presentatie zonder tekst, kan worden bijgeleverd. De PowerPointviewer staat ook op de CD-R, dus de CD-R is afspeelbaar op elke PC. CD-R PowerPointpresentatie (duur ± 30 min.), € 10,00; apart tekstboekje € 1,00, verzendkosten € 2,50, te bestellen via e-mail: [hostiebakkerij@clarissen.nl](mailto:hostiebakkerij@clarissen.nl)

### KERSTGROEPEN-EXPOSITIE in de Martinuskerk kan bogen op een lange traditie

Is het de bijzondere ambiance van de Martinuskerk te 't Veld of de hoge kwaliteit van het gebodene of de mix van kunstzinnige creaties en groepen van de parochianen, die deze expositie zo'n grote bekendheid in de regio en provincie Noord-Holland hebben gegeven? Ieder jaar weer komen veel toeristen en kinderen van de scholen uit de regio om al die wonderschone groepen te bewonderen. Zeker is ook dat de puzzeltocht voor de kinderen een grote aantrekkingskracht heeft. Daarbij heeft de pers er heel veel bekendheid aangegeven met name RTV Noord-Holland en Schagen FM. Ook dit jaar is de organisatie er weer in geslaagd veel te bieden op het gebied van de groepen, maar daarnaast ook een fraai muzikaal programma. Pastoor B.A.M. Peters uit Bennebroek levert een groot aantal Franse groepen en daarnaast is ook de collectie van A. Neuhaus uit Warmenhuizen te bewonderen. Het muzikale omljstingprogramma bestaat uit koren en muzikale ensembles: zondag 12 december Jeugdorkest Zijpe 13.30 uur. Shantykoor Schagen, 15.00 uur; Woensdag 15 december Nuance Schagen o.l.v. Karel Kok 20.00 uur; Zondag 19 december Havenstraatangers Zijdewind 14.00 uur. De expositie loopt van zaterdag 4 december tot en met zondag 19 december en is dagelijks geopend van 12.00 uur tot 17.00 uur. De toegang is gratis. Groepen en scholen graag vooraf even melden bij op telefoonnummer 0226 422145.

### H.Grafridders verwelkomen 27 novieten

Bij gelegenheid van de inkleding van 27 nieuwe leden van de Ridders van het Heilig Graf werd voor het eerst sedert 1578 de H. Mis gevierd in de oude kathedraal van Haarlem, op de



Grote Markt. De opname of investituur (inkleding) werd verricht door de grootprior van de Orde, mgr. drs. A.Hurkmans, bisschop van 's-Hertogenbosch.

### Impulsdag Jongerenpastoraat en Catechese Zaterdag 29 januari 2011

Op zaterdag 29 januari 2010 wordt opnieuw de jaarlijkse Impulsdag Catechese en Jongerenpastoraat gehouden in Amsterdam. Sprekers zijn o.a. dr. Toke Elshof en Prof. dr. Martin Hoondert. De dag is bedoeld voor pastorale krachten en (toekomstige) begeleiders op het gebied van Jongerenpastoraat en/of Catechese van parochies/regio's. Meer informatie: [www.jongbisdomhaarlem.nl](http://www.jongbisdomhaarlem.nl) en [www.steenindevijver.nl](http://www.steenindevijver.nl)



### Bezinningsdagen seminarie

Denk je er wel eens over priester te worden? Vraag je je wel eens af dit de weg is die God je wijst? Dan bieden deze dagen je een goede gelegenheid om daar over na te denken! Je bent van harte welkom op zaterdag 11 december vanaf 16.00 uur waarna je nader kennis kunt maken met de rector van De Tiltenberg en de seminariegemeenschap. Op zondag neem je vervolgens deel aan de maandelijkse stille dag van de priesterstudenten met de meditatie en de gebedstijden, waarbij je ook met de spiritueel van het seminarie kunt spreken. De dagen worden afgesloten op zondag om 20.00 uur. Deze dagen zijn een goede gelegenheid om nader kennis te maken met De Tiltenberg en de seminariegemeenschap, en om je te bezinnen over je roeping. Aanmelden bij rector J. Hendriks: 0252-345331 of [rector@tiltenberg.org](mailto:rector@tiltenberg.org)





**“Hooft wie klopt daar kinderen, hooft wie tikt daar kinderen, hooft wie klopt daar zachtjes tegen het raam, het is een vreemdeling zeker, die verdwaald is zeker, doe eens open en vraag naar zijn naam...”**

## Hooft wie klopt daar!

Nog een paar weken, dan is het weer zover: 5 december – feest van Sinterklaas, feest van de vriend van kleine en grote kinderen. Terwijl het steeds vroeger donker wordt “en hij het weer zo lelijk vindt,” kruipen we weg in onze huizen. We maken het gezellig met bisschopswijn en speculaas. De dag erna gedenken wij hem in onze kerken. Het is een feest goed voor kinderen en de commercie in duistere dagen. Sinterklaas of Sint Nicolaas: zijn naam betekent “hij die het volk overwint” of “het volk overwint”.

In de kern is Sint Nicolaas een historische figuur en was hij bisschop van Myra aan het begin van de vierde eeuw. Over hem deden al snel allerlei wonderlijke verhalen de ronde. Die verhalen werden vermengd met de verhalen over een andere heilige, Nicolaas van Pinara, die in de zesde eeuw aldaar abt was van een klooster en later ook bisschop werd. Beiden leefden in Klein-Azië, het huidige Turkije. Vooral sinds de tiende eeuw wordt Nicolaas in de kerken vereerd.

### Overwinning

Nicolaas, hij komt tot ons als een redder. Op het moment van de haast onafwendbare voltrekking van het noodlot, brengt hij een wending ten goede. Doodarme meisjes krijgen van hem de noodzakelijke bruidsschat, vermoorde jongetjes worden door hem weer tot leven gewekt en zeelieden van de ondergang gered, zo vertellen ons de oude verhalen. Lang geleden heeft Sinterklaas veel voor de mensen gedaan. Terecht vieren wij dus ieder jaar zijn verjaardag in de vorm van een spel. Dit spel is geen spelletje. Nee, het heeft diepgang. Er is sprake van geheimzinnigheid, van verwachting en verras-

sing. Ondanks je fouten en gebreken mag je er toch zijn. Je wordt onder kritiek gesteld, maar de humor berooft de kritiek van zijn scherpe kantjes. Wie zo Sinterklaas viert, viert in een spel de overwinning van het goede op het kwade, van het licht op de duisternis. Van het kan toch en jij bent niet reddeeloos verloren, je mag er zijn. Zo staat die oude bisschop voor alle goedheid die je als mens kunt ontmoeten in je medemensen.

Terwijl we het Sinterklaasfeest vieren is de Advent begonnen. Advent is een Latijns woord dat “komst” betekent. Van wie? Van Jezus Christus – van Jezus Messias, onze Heer. Met Kerstmis is het weer zover. Dan vieren wij de menswording van God in ons midden.

Hooft wie klopt daar...? Het is Jesaja, de profeet van de Advent. Hij neemt ons mee naar de achtste eeuw voor de geboorte van Christus. Het gaat niet goed met het beloofde land. Er dreigt oorlog, er heerst rechteloosheid. De leiders maken er niks van. Rijk wordt steeds rijker en arm steeds armer. Dan klinkt de stem van de profeet Jesaja. Een profeet is geen toekomstvoorspeller, maar iemand met grote oren en ogen, die de tijd waarin hij leeft kritisch bekijkt. Hij ziet het onrecht, hij hooft de schreeuw om hulp van de landloze boeren en de miljoenen aidslijders in de Derde Wereld. Hij doet zijn mond open en vertolkt de gevoelens van het volk. Zij zijn ontworteld. Waarom? Door eigen schuld, want men dacht zonder God te kunnen leven. Zonder zijn leefregels om goed en rechtvaardig met elkaar te kunnen omgaan. Maar zitten wij wel te wachten op Jesaja?



Een aantal beschermende taken van Sint Nicolaas op één vaantje: patroon van de kinderen, huwbare dochters, schippers en handelaars.

Uit: Renaat van der Linden: Ikonografie van Sint Nikolaas in Vlaanderen.

### God doen...

Hooft wie klopt daar mensenkinderen...? ‘t Is een vreemdeling zeker, die verdwaald is zeker... De straatarme landen in de Derde Wereld kloppen op onze deuren en vragen om kwietschelding van hun torenhoge schulden, want die kunnen ze niet terugbetalen. Hoe komt dat? Hebben ze er een puinhoop van gemaakt? Welnee, de rijke landen weigeren nog steeds een fatsoenlijke prijs te betalen voor hun grondstoffen. Het is een vreemdeling zeker, die verdwaald is zeker... De Duitse junk bij het Centraal Station in Amsterdam vraagt mij om een euro om een broodje te kopen. Of wat anders...

Sint Nicolaas klopt op onze deur, tikt op ons raam. Deze goedheiligman uit een ver verleden gaf armen te eten en redde kinderen. Hij deed goed, hij deed God. Hij is een echte Adventsfiguur, want hij verwijst naar Jezus Christus, onze Messias, onze Heer, naar wiens komst wij uitzien in die dagen. Sinterklaas vindt het heerlijk als wij genieten van saamhorigheid, van lekkers, van cadeautjes, maar...zegt hij er meteen bij: “Gedeelde vreugd is dubbele vreugd! Laat ook anderen – die vreemdeling, die verdwaalde jongeling, die doodzieke mens – genieten van al dat goede waarvan jij geniet!” Al die liedjes die wij tot hem zingen vindt hij prachtig. Maar op zijn verjaardag, op 6 december, verandert hij de tekst van

één van die liederen, want hij verwijst in de Advent naar Kerstmis en leert ons zingen: “Hooft wie klopt daar, hooft wie tikt daar, kinderen van God? Hooft wie klopt daar zachtjes tegen het raam? Het is een vreemdeling – zeker, maar die is niet verdwaald. Doe open want je kent zijn naam!”. Het is Jezus van Nazareth, Jezus Christus, Jezus Messias, onze Heer, die ons leert hoe wij rechtvaardig met elkaar kunnen leven. Hij leert ons in naam van God te bouwen aan een huis, een land waar het voor velen goed is om te wonen.

Terwijl wij in de eerste dagen van de Advent de mond vol hebben van speculaas en marsepein, zegt Sinterklaas, die goede heer, vooruitlopend op Kerstmis tegen ons: “Ik kom alleen daar, waar ik word verwacht, waar men zich heeft voorbereid op mijn komst. Zo is het ook met die andere goede heer, jullie Heer Jezus, waar jullie in de kerk altijd je mond vol van hebt. Wees dus waakzaam, bereid je voor op de komst van die vreemdeling en vier zo Advent!”. Zijn wij waakzaam? Zijn wij bereid, voorbereid om het Kerstkind, die God – met – ons in ons midden te ontvangen? Is het hier een goed land om in te wonen? Hoor wie klopt daar...? ■

Ko Schuurmans

## Kapeldag: feestdag voor Eerste Communicanten



De 'Kapeldag' is speciaal voor Eerste Communicanten ontwikkeld om de kinderen de kans te geven iets bijzonders te ervaren. Een bezoek aan het Heiligdom Onze Lieve Vrouw ter Nood te Heiloo, luisteren naar de geschiedenis van dit bedevaartoord, een bezoek aan de Genadekapel en een lichtprocessie zijn de ingrediënten van deze feestelijke middag, die ouders en kinderen samen beleven. Een Kapeldag begint in principe om 16.00 uur en eindigt om 19.00 uur. Per dag kunnen maximaal 80 kinderen, vergezeld door één van hun ouders, peter, meter of een familielid, deelnemen. Ideaal zijn de maanden waarin de wintertijd is ingesteld,

omdat de lichtprocessie in het diepe donker van het bedevaartoord een bijzondere ervaring is voor kinderen en volwassenen. De werkgroep 1e Communie van de deelnemende parochie is samen met de coördinator van OLV ter Nood verantwoordelijk voor het verloop van de middag. Vooraf worden in overleg de taken goed afgesproken. De middag vergt over het algemeen weinig voorbereiding van de werkgroep.

### Zelf een kapeldag meemaken?

Bent u geïnteresseerd in een Kapeldag voor uw eerste communie-groepen? Dan kunt u contact opnemen

met de coördinator van OLV ter Nood, Liesbeth van Gool. Het blijkt goed te werken om deze dag samen met de andere parochies van de regio te organiseren. Als door omstandigheden de opzet niet past, kan het programma in overleg worden aangepast. Op de website van het Heiligdom [www.onzelievevrouwternood.nl](http://www.onzelievevrouwternood.nl) staat het verslag van de Kapeldag van regio Castricum Heemskerk Uitgeest. Wilt u meer informatie, mail dan naar [info@onzelievevrouwternood.nl](mailto:info@onzelievevrouwternood.nl) of bel het secretariaat 072 5051288. ■



## Bijbelse vrouwen in islamitisch gewaad

In het mooie boekje van Martha Frederiks, *Vorstinnen, verleidsters en vriendinnen van God* (Meinema, Zoetermeer 2010) wordt een groot aantal Bijbelse vrouwen beschreven, zoals ze in de Koran en vooral in literatuur ná de Koran worden beschreven. Bijbelse vrouwen in islamitisch gewaad zogezegd: Eva, de vrouw van Noach, de vrouw van Lot, de vrouw van Potifar, de vrouw van farao, de koningin van Sjeba, Maria. Dat geeft soms spectaculaire beelden te zien. In de Koran al wordt het verhaal van de dromer Jozef als het mooiste verhaal betiteld (Soera 12). Voor degene die het Bijbelse verhaal kent, hoe Jozef in het huis van Potifar vals wordt beschuldigd van seksuele handelingen met diens vrouw valt er nog heel wat meer te horen. De vrouw van Potifar heet in de islamitische overlevering Zuleika. Haar vriendinnen nemen het haar kwalijk dat ze liefde heeft opgevat voor haar slaaf. Ze nodigt daarom op een middag haar vriendinnen uit om het zelf te zien. Zij hadden die middag allen een mes in hun handen (waarschijnlijk om fruit te schillen). Op het moment dat Jozef binnenkomt, snijden ze zich acut in de vingers! Zo oogverblindend is de schoonheid van Jozef. De vrouw van Potifar is hier niet de boze verleidster, maar feitelijk bekent ze eerlijk haar vrouwelijke gevoelens voor de aantrekkelijke Jozef. Martha Frederiks laat goed zien hoe islamitische bronnen die vrouwelijke kant soms verrassend weten recht te doen. Erotische verlangens van vrouwen zijn geen taboe. Natuurlijk blijft Jozef de rechtvaardige die stand houdt ondanks alle verleiding. Maar ook hier weer zijn islamitische bronnen tamelijk open over de mogelijkheid dat Jozef misschien toch een beetje aanleiding heeft gegeven. Het komt niet allemaal

op de rekening van de femme fatale die de vrouw van Potifar volgens sommigen is. Zo'n beeld van de vrouw als 'femme fatale' zegt natuurlijk ook een en ander over degene (vaak een man) die zo'n beeld heeft!

### Joodse bronnen

Dan staat er over Jozef een raadselachtige uitdrukking in de Koran: "Zij begeerde hem en hij (Jozef) zou haar begeerd hebben als hij niet een teken van zijn Heer had gezien" (12:23). Om welk teken kan het hier gaan? Hier wil ik laten zien dat de studie van Frederiks enerzijds veel informatie biedt, maar anderzijds iets essentieels over het hoofd ziet. Zij meent dat de islamitische bronnen een aanvulling zijn op het Bijbelverhaal, maar de context van deze islamitische verhalen is niet het Bijbelverhaal sec, maar het verhaal zoals dat in joodse bronnen is verder verteld, aangevuld, soms anders geïdentificeerd. Zo meen ik dat joodse bronnen een direct antwoord geven op de vraag wat islamitische commentaren bedoelen met een teken van God. De midrasj vertelt namelijk dat Jozef wel degelijk onder de indruk raakte van de avances van de vrouw van Potifar. Op dat moment zag hij echter voor het raam in een visioen het gelaat van zijn vader Jacob! Je hoeft geen psycholoog te zijn om te begrijpen dat het voor Jozef onmiddellijk gedaan was met het verlangen. Ook islamitische commentaren vertellen over de verschijning van Jacob, maar hebben dat dus niet zelf uitgevonden. En dit is maar één voorbeeld van de wijze waarop deze islamitische bronnen joodse uitleg hebben overgenomen, soms 'geïslamiseerd' of in ander perspectief gezet. De vergelijking tussen de Bijbeltekst sec en de Koran en na-Koranische bronnen heeft dus

methodisch niet veel zin. Ook het verhaal dat de vrouwen zich in de vingers snijden is joods. Opmerkelijk genoeg krijgt de vrouw van Potifar hierdoor een veel positievere rol: tegenover de bovenaardse schoonheid van Jozef kan geen vrouw zich beheersen!

Zo herkent de ingewijde in Asiya, de nobele vrouw van Farao, onmiddellijk de joodse parallel Bithia, de dochter van Farao, die zelfs levend het paradijs mocht betreden. Maar volgens Frederiks "roept deze gestalte bij mensen die in de joods-christelijke traditie zijn opgevoed geen associaties op". Ze bedoelt waarschijnlijk: die met *sola Scriptura* (alléén de Schrift) zijn opgevoed!

### Zondebok

Frederiks heeft overigens een nieuwe zondebok: de joods-christelijke traditie, die de islam zou hebben geïnfecteerd met vrouwvijandigheid die de Koran zelf niet bevat. Een opmerkelijke constructie! Waarom de Koran de dans ontspringt wordt echter niet wetenschappelijk hard gemaakt, maar lijkt meer een gebaar naar de moslimzusters vandaag de dag. Uiteraard bestaan er ook eeuwen eerder joodse tradities die Adam de schuld geven, omdat hij wél, maar Eva níet het gebod van God zelf had gehoord. Ook daarover vernemen we niets bij Frederiks.

We mogen Frederiks erkentelijk zijn dat ze de aandacht vestigt op deze rijke islamitische bron. Er blijft echter nog veel te onderzoeken: zonder kennis van joodse achtergronden is het feitelijk onmogelijk om de transformatie van deze verhalen tot islamitische traditie te traceren. ■

Marcel Poorthuis,  
Faculteit Katholieke Theologie



Leden van een inheemse stam.



Bisschop Palliparambil met jongeren uit het Tirap district.

**Bisschop George Palliparambil van het nieuwe bisdom Miao bezocht vorige maand mgr. Punt. Bisschop George vertelde vol enthousiasme over de groeiende kerk in zijn bisdom. Het is de kerk van de gelovigen, die heel hard werken om het geloof te verspreiden in het bergachtige gebied van de Himalaya.**

## Geloof en een waardevol leven in de Himalaya

Het bisdom Miao ligt in de deelstaat Arunachal Pradesh, in het noordoosten van India, en het grenst aan China, Tibet en Myanmar. In 2005 heeft de paus dit nieuwe bisdom gecreëerd en bisschop George Palliparambil als de eerste bisschop van dit bisdom benoemd. Bisschop Palliparambil heeft bijna 31 jaar gewerkt in dit gebied. Nu is hij de her-



Bisschop George op bezoek bij mgr. Punt.

der van ongeveer 75.000 katholieken. Hij heeft de kerk in dit gebied zien groeien. Alleen Arunachal Pradesh kent al 27 verschillende etnische stammen met 87 subgroepen. Bewoners van dit gebied leven eenvoudig van primitieve landbouw en de jacht. Ze zijn animist of pantheïst. Hindoeïsme trekt hen niet aan vanwege het kasteelsysteem. Er zijn daarentegen veel aanhangers van het Christelijk geloof. Arunachal Pradesh is altijd een verboden land geweest voor de christelijke missionarissen. Gewone Indiase burgers hebben een speciale vergunning nodig als ze daar op bezoek willen gaan. De kerkgeschiedenis van dit gebied toont dat in 1854 twee MEP paters (*Société des Missions Étrangères de Paris*) Krick en Bourry die uit Parijs kwamen als eerste katholieken dit land bezochten. Ze waren onderweg naar Tibet om te evangeliseren, maar ze werden door het stamhoofd vermoord. Tot 1979 waren er geen katholieken in Arunachal Pradesh. De huidige aartsbisschop van het bisdom

## Samen Kerk Wereldwijd

Guwahati, Thomas Menamparabil, kwam als rector van een school voor beroepsonderwijs in Shillong in contact met de jongeren uit dit gebied. Dit was het breekpunt voor de katholieke kerk. Met de hulp van studenten die in de naastgelegen steden gingen studeren op de scholen van de missionarissen, begon het evangelisatie werk van deze streek.

### Jonge catechisten

Bisschop George was de eerste residerende priester van dit gebied. Sinds zijn seminariedagen was hij al betrokken bij de bevolking van dit gebied. Na zijn priesterwijding werd hij benoemd tot rector van de Bijbelschool in Assam, waar de studenten normaal onderwijs volgen én geloofsvorming krijgen aangeboden. Hij nodigde de jongeren uit Arunachal Pradesh uit om er te komen studeren. Daar maakten de studenten voor het eerst kennis met het Christelijke geloof. Tijdens de vakantie gingen de jongeren terug naar hun dorpen en brachten meer mensen tot het Christelijke geloof. Tijdens Pasen en Kerst krijgen priesters speciale vergunning om naar verschillende dorpen te gaan om daar de Sacramenten toe te dienen. De jonge catechisten bereiden hun dorpelingen voor op de verschillende Sacramenten. De lokale catechist speelt een bijzondere rol in geloofsofvoeding van de mensen en hij is verantwoordelijk voor de kerk in zijn dorp. De Indiase regering was tegen de missionarissen en wilde niet dat zij mensen van verschillende stammen tot het katholiek geloof bekeerden en scholen openden. Nu hebben missionarissen min of meer toegang tot dit land. Moeder Theresa heeft in 1992 haar eerste klooster in Arunachal Pradesh gevestigd op het initiatief van bisschop George. Bisschop George en veel andere missionarissen hebben veel gedaan voor de mensen van dit gebied. Er is echter nog steeds weerstand van de lokale overheid tegen het werk van de missionarissen.

### Groei

De bisschop prijst het initiatief van de gelovigen enorm. Hij vertelt dat de katholieke kerk in dit gebied is ontstaan door het werk van gelovigen en daardoor groeit de kerk in hoog tempo. De priesters en religieuze ondersteunen de mensen in hun geloof en geven hen de Sacramenten. Er zijn veel mogelijkheden om het evangelisatiewerk voor te zetten. Tegelijkertijd is de bisschop al bezig met de versterking van het katholieke geloof. Hij probeert in ieder dorp een kerk te stichten, zodat de dorpelingen zich vrij kunnen verzamelen voor gebed en Eucharistievieringen. Mensen ervaren dat het katholieke geloof veel kan betekenen voor hun leven.



Daarom wil de bisschop alle energie en middelen inzetten voor de evangelisatie van dit gebied. De bisschop zet zich ook enorm in voor de ontwikkeling van de mensen daar, waarbij de kinderen zijn speciale aandacht krijgen. Hij is bezig met het onderwijs van de kinderen om hen zo een goede toekomst te geven. De ouders zijn heel arm en meestal analfabeet. Ze hebben geen geld om hun kinderen naar school te sturen. Ze hebben geen elektriciteit of goede watervoorzieningen. De bisschop vindt het heel belangrijk dat deze mensen naast het christelijke geloof een waardevol leven krijgen. Het bisdom Miao is toegewijd aan Christus het Licht. Door het evangelisatiewerk hopen wij dat Christus het licht van alle mensen mag zijn. ■

### Diaken Sebastian Chazhoor



Het Licht van de Wereld school in Miao.

## Onbekende geschiedenis (46)

Dhr. Arie Boots uit Alkmaar is al geruime tijd op zoek naar gegevens over zijn zuster-tante Leentje Veld. Het enige wat hij weet, is dat zij geboren is te Spanbroek op 15 oktober 1886 en een dochter was van Jan Veld en Trijntje Valk. In de beginjaren van de twintigste eeuw is zij als kloosterzuster vertrokken naar de missie. Uit het familie-archief heeft hij nog een portretfoto van Leentje Veld kunnen putten, die hiernaast staat afgedrukt. Wie kan wat vertellen over deze Eerwaarde Zuster? Graag uw reactie naar Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Per e-mail kan ook via: ftwisk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

### Onbekende geschiedenis (45)

De onbekende foto uit een sigarendoos van de op 15 juni 2006 overleden pastoor A.J. Hogema is aanleiding geweest voor een reactie van Will Verhoef uit Bergen

(N.H.), met als oplossing de priester G.P.J. van der Burg. En dat blijkt juist te zijn. Gerardus Petrus Josephus van der Burg werd geboren op 13 maart 1889 te Berkel en Rodenrijs. Hij werd priester gewijd in de Kathedrale Basiliek Sint Bavo te Haarlem op 9 augustus 1914. Zijn eerste benoeming tot kapelaan was te Kwadendamme per 22 augustus 1914. Hier verbleef hij een jaar tot dat hij per 17 september 1915 werd benoemd tot leraar aan het kleinseminarie te Voorhout. Hier werd hij wel de "bokkenpa" genoemd, omdat hij een toevlucht was voor studenten, dien meenden dat ze onrechtvaardig gestraft werden. Op 8 maart 1924 werd hij aangesteld tot directeur van de Congregatie van de Zusters Ursulinen te Bergen. Per 1 september 1945 werd hij benoemd tot Deken van Amsterdam en rector van het "Begijnhof". Daar kreeg hij als bijnaam "de bezige bij", omdat hij als deken overal op en bij was. Per 1 april 1961 ging hij met emeritaat en vestigde zich opnieuw in het Moederhuis van de Zusters Ursulinen te Bergen. Hij overleed op 6 mei 1966 in de leeftijd van 77 jaar.



### Onbekende geschiedenis (44)

Het heeft even geduurd, maar inmiddels zijn alle geestelijken op de door mevrouw Truus Bank-Merks uit Haarlem aangeleverde familiefoto, met als centrale figuur Pater Salvator Booms o.f.m., bekend. Nadat al eerder enkele oplossingen waren binnengekomen, onder meer van Pater Frans Verheijen o.f.m., is het dr. J. de Kok o.f.m. geweest, die in zijn rol als archivaris van de Nederlandse Provincie der Franciscanen, de oplossing compleet heeft gemaakt. Midden boven staat Manuel Louwe; centraal op foto zitten v.l.n.r. Augustinus Bulters, Salvator Booms, Suitbertus Smitz; op de voorgrond zitten v.l.n.r. Salvinus Duynstee, Redemptus Soetjaka, Almund Gasman, Redemptus Dijkstra. De foto zal genomen zijn te Leiden rond 25 maart 1946, de dag waarop Pater Salvator Booms o.f.m. zijn 40-jarig priesterfeest vierde.



*P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, pater of zuster en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.*

## Diaconaal weekend dekenaat Alkmaar: Ieder mens heeft een naam

**Tijdens het diaconaal weekend op 20 en 21 november aanstaande worden kwetsbare mensen in armoede in de schijnwerpers gezet door parochies binnen het Dekenaat Alkmaar.**

Vier jaar geleden is de werkgroep Dekenaal Diaconaal Weekend gestart met het promoten van een diaconaal weekend in het nieuwe dekenaat Alkmaar. De werkgroep bestaat uit een enthousiaste en gedreven club mensen. Zij zien in de zorg voor mensen in de knel een duidelijke opdracht voor de parochie. Een opdracht die tegemoet komt aan ons verlangen naar het mooie en goede in de wereld. Daartoe ontwikkelt de werkgroep jaarlijks een brochure met werkmateriaal en een liturgiebijlage. Tijdens informatieavonden worden PCI, parochiebestuurders, pastores en diaconale groepen op levendige wijze voorbereid om het thema in de parochie en regio gestalte te geven. De brochure is beschikbaar voor alle parochies. U kunt deze downloaden via de website [www.dekenaataalkmaar.nl](http://www.dekenaataalkmaar.nl) onder het kopje diaconie.

Onder de titel "Geloven moet je doen" werd het eerste jaar een basis gelegd voor een groeiende traditie. Een traditie waarbij, in ieder geval een weekend per jaar, de diaconie centraal staat in de parochie. Het tweede jaar werden gevangenen centraal gesteld onder de titel "Laat ze niet zitten". Een confronterend thema, waar ook de werkgroepleden de eigen vooroordelen onder ogen moesten zien. Door de samenwerking met justitiepastores werd tijdens de informatieavonden voor velen de wereld van

gedetineerden en ex-gedetineerden met andere ogen gezien. Dit heeft onder andere geleid tot samenwerking tussen enkele parochies en justitiepastores. "Eenzaam, wie niet?" was het thema van het derde diaconale weekend. In samenwerking met een van de monniken van de abdij in Egmond zijn verschillende aspecten van eenzaamheid belicht. Dit onderwerp is actueel en leeft bij vele parochies. Diaconale werkgroepen, waaronder bezoekgroepen, dragen bij aan verlichting van eenzaamheid. Aandacht voor dit onderwerp was ook een ode aan de veelal vrouwelijke parochianen die zich daar voor inzetten.

### Armoede

"Kwetsbare mensen in armoede" is het thema van het vierde en komende diaconale weekend dat valt in het weekend van 20 en 21 november aanstaande. Armoede in een

rijke samenleving is een onderwerp dat ook bij de kerken om aandacht vraagt. De mensen die weinig of geen reserves hebben worden het hardst getroffen door bezuinigingen en uitsluiting. Parochies, en met name PCI's en diaconale werkgroepen, zullen daar in toenemende mate mee worden geconfronteerd. De werkgroep dekenaal diaconaal weekend zal dan ook volgend jaar aandacht willen besteden aan kwetsbare mensen in armoede en de rol van de kerk. Want alle kwetsbare mensen in armoede hebben een naam. En vooral PCI's, pastores en diaconale werkgroepen willen weten wie zij zijn.

### Meer weten?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Anita Witte, stafmedewerker diaconie van het Dekenaat Alkmaar, telefoon 0229-214941, vanaf 2 januari 2011 via het bisdom, telefoon 023 5112600. ■



# Europese Taizé-ontmoeting in Rotterdam

Heb je 't al gehoord of gelezen? De oecumenische gemeenschap Taizé komt in 2010 naar Rotterdam voor de jaarlijkse Europese Jongerenontmoeting van jongeren! Deze jongerenontmoeting vindt voor het eerst plaats in Nederland. Van 28 december 2010 tot en met 1 januari 2011 komen naar schatting zo'n 25.000 tot 30.000 jongeren naar de havenstad. De jaarlijkse jongerenontmoeting wordt ook wel een 'pelgrimage van vertrouwen' genoemd en is een unieke kans om de spiritualiteit van Taizé te leren kennen en breder in Nederland bekendheid te geven.

Taizé is de naam van het Frans dorpje waar een gemeenschap zit met iets minder dan 100 broeders, van zowel katholieke als protestantse huize. Er komen per jaar circa 100.000 jongeren naar Taizé om zichzelf onder te dompelen in de rust en sfeer van de omgeving, vieringen en programma's en ontmoeting met jongeren uit heel Europa en de wereld.

Deelnemers worden tijdens de jongerenontmoeting bij gastgezinnen in en om Rotterdam ondergebracht. Overdag zijn in de Ahoy vieringen en workshops en ook wordt daar gezamenlijk gegeten. Stel je voor, met tienduizenden tegelijk!

Deze ontmoeting is bedoeld voor jongeren tussen 17 en 35 jaar. Meer informatie en aanmelden: [www.taizeinnederland.nl](http://www.taizeinnederland.nl)



20 | 12 | 2010 - 1 | 1 | 2011  
**Taizé**  
Rotterdam

## agenda

### 7 november

Katholieke Jongerendag  
([www.jongkatholiek.nl/kjd](http://www.jongkatholiek.nl/kjd))

### 19-21 november

DiaconAction ([www.diaconaction.nl](http://www.diaconaction.nl))

### 28 december t/m 1 januari

Europese Taizé-ontmoeting in Rotterdam  
([www.taizeinnederland.nl](http://www.taizeinnederland.nl))

### 29 januari

Impulsdag Catechese en Jongeren voor begeleiders ([www.jongbisdomhaarlem.nl](http://www.jongbisdomhaarlem.nl))



### Contactgegevens

**Jongerenpastoraat  
bisdom Haarlem-Amsterdam**  
Kruisweg 63  
2011 LB Haarlem  
[t] 023 511 26 35  
[e] [info@jongbisdomhaarlem.nl](mailto:info@jongbisdomhaarlem.nl)

## Een 'pelgrimage van vertrouwen' in Nederland...

- vijf dagen met tienduizenden jongeren overal vandaan;
- de Kerk ervaren als teken van gemeenschap in de mensenfamilie;
- gastvrije ontvangst door gezinnen, andere gezichten van onze cultuur ontdekken, werken aan een toekomst van vrede;
- samen bidden met zang en in stilte, openstaan voor de schoonheid van gemeenschap met God;
- je geloof verdiepen, getuigen van hoop, mensen ontmoeten die proberen het evangelie handen en voeten te geven te midden van de uitdagingen van vandaag.

## DiaconAction

In het weekend van 19 t/m 21 november steken honderden jongeren uit ons bisdom hun handen uit de mouwen. Ze zetten zich in voor mensen en projecten in hun omgeving die hun hulp goed kunnen gebruiken. De activiteiten waarmee jongeren aan de gang gaan lopen enorm uiteen - van een ruimte schilderen en behang afkrabben tot het verzorgen van een gezellige middag in een verzorgingshuis. Zijn jongeren in jouw parochie ook actief? Sluit je aan of lees het verslag naderhand op [www.diaconaction.nl](http://www.diaconaction.nl)



“Once in Royal David’s City...” het is een van de bekendste Engelse kerstliederen, waarmee beroemde Engelse jongenskoren als Kings en St. Johns ieder jaar weer vele harten in kerststemming weten te brengen. Maar: u hoeft er niet voor naar de BBC te kijken of een cd voor op te zetten. Onze eigen Kathedraal kent een Muziek-instituut dat uniek is in haar soort en op ditzelfde hoge niveau presteert.

## Once in Royal David’s City

In oktober jl. was de Bavocantorij in Engeland om onder andere te zingen in de kapel van St. Johns College in Cambridge, in Peterborough Cathedral en in Ely Cathedral. Zij werden daar geprezen om hun stemzuiverheid en perfecte uitspraak van het Engels. De Bavocantorij hoort bij het Muziekinstituut in Haarlem, dat het komend jaar 65 jaar bestaat. Onder het Muziekinstituut ressorteert een basisschool, waar kinderen vanaf groep 5 naast regulier onderwijs ook een uur muziek per dag krijgen, en een grote groep van middelbare scholieren (senioren) en mannen. De koren zijn verdeeld in een jongenskoor, een meisjescantorij, een cappella puellarum (groep van 12 oudere meisjes), de Bavocantorij, een solistenklas en een mannenkoor. Alle koren samen vormen het Kathedrale Koor, wat in zijn volle bezetting bestaat uit ruim 100 zangers en zangeressen.



### Engelse sound

Wekelijks wordt door één van de koren de Hoogmis in de Kathedraal verzorgd en met feestdagen en grote bisdomvieringen zingen de koren gezamenlijk. Het koor staat muzikaal onder leiding van Fons Ziekman en Sanne Nieuwenhuijsen. Naast nog een tweetal muziekdocenten zijn er vijf leerkrachten aan de school verbonden en staat het geheel onder leiding van directeur Hans Hartog. Bisdomkanselier Eric Fennis, die als diaken tevens verbonden is aan de Kathedraal, draagt onder leiding van plebaan Hein Jan van Ogtrop de liturgische en pastorale zorg voor het koor.

Het Muziekinstituut, dat 65 jaar geleden door priester Kat werd opgericht, heeft een bijzondere geschiedenis doorgemaakt en heeft later onder leiding van de bekende Mgr. Jan Valkestijn die typisch Engelse sound weten te ontwikkelen die zo eigen is aan dit type koren. Onder de huidige dirigent Fons Ziekman, die al sinds 1978 aan de koorschool verbonden is, is de kwaliteit van het koor verder uitgebouwd en wordt muziek uit alle periodes van de geschiedenis gezongen, van Palestrina tot Strategier en Andriessen, waarbij telkens een goede balans tussen Nederlands- en anderstalige muziek wordt gezocht. Een ruime plek wordt altijd ingeruimd voor de werken van Jan Valkestijn zelf, die uiteraard zijn muziek speciaal schreef op de kwaliteit van zijn koor.

De koren van het Muziekinstituut zijn echter niet alleen liturgisch actief. Zij treden buiten de kathedraal op om ook niet liturgische muziek voor een breder publiek toegankelijk te maken. En met zoveel



vocaal talent in huis wordt het Muziekinstituut regelmatig gevraagd mee te werken aan grote producties, zoals onder andere de Nicolaas Cantate van Britten, zijn War Requiem en uiteraard jaarlijks diverse uitvoeringen van de Mattheuspassie van Bach. Recent hebben nog twee jongens van het koor met succes geauditeerd bij de Nederlandse Opera voor de productie *Heksen van Venetië*.

### Muzikale hoogtepunten

Het is uniek dat de koren van dit instituut wekelijks in een bijzondere samenstelling en van een ongekend niveau zijn te horen. U bent dan ook van harte welkom om op zondag eens in de kathedraal de Hoogmis van 10.00 uur mee te vieren. Want naast een geweldig koor, heeft de kathedraal ook nog eens een levendige gemeenschap en een enthousiast pastoraal team.

In 2011 vindt het 65-jarig jubileum van het Muziekinstituut plaats, met nogal wat muzikale hoogtepunten. Maar eerst maken de koren zich op voor de drukke kerstperiode. Naast de Nachtmissen en de Dagmis in de Kathedraal zullen ook tijdens het Festival of Nine Lessons and Carols, waarmee de Bisschop het kerstfeest in de Kathedraal zal openen, weer prachtige kerstmotetten te horen zijn. En net als in Engeland begint dit in Haarlem ook traditiegetrouw met *Once in Royal David City*. In 2011 vindt

het jubileumjaar plaats, met tal van muzikale hoogtepunten.

Voor meer informatie: [www.koorschoolhaarlem.nl](http://www.koorschoolhaarlem.nl), [www.bisdomhaarlem.nl](http://www.bisdomhaarlem.nl) of [www.rkbavo.nl](http://www.rkbavo.nl)

Erik Fennis

### Kerstconcert: Krönungsmesse

Op zondag 19 december a.s. zal het Kathedrale Koor tijdens haar jaarlijkse kerstconcert een integrale uitvoering geven van de Krönungsmesse van W.A. Mozart. Zij zal daarbij begeleid worden door het bekende Promenadeorkest en een viertal gerenommeerde solisten. Naast deze bekende mis van Mozart zal ook het feestelijke Magnificat van Durante klinken, alsmede een aantal internationale kerstliederen. Het concert vindt plaats in de Kathedrale Basiliek van Sint Bavo aan de Leidsevaart in Haarlem en begint om 15.00 uur. Kaarten zijn te reserveren via [www.bavoconcerten.nl](http://www.bavoconcerten.nl) of zijn voor aanvang van het concert te verkrijgen bij de Kathedraal.

### Marcel Poorthuis benoemd tot hoogleraar Interreligieuze dialoog

De Universiteit van Tilburg heeft Samen Kerk-collega dr. Marcel Poorthuis benoemd tot hoogleraar Interreligieuze dialoog aan de faculteit Katholieke Theologie. In het kader van de leerstoel Interreligieuze dialoog legt hij zich in eerste instantie toe op onderzoek naar de beeldvorming van de islam in Nederland, het effect van de secularisatie op de interreligieuze dialoog en de consequenties van de interreligieuze dialoog voor de christelijke theologie. Sinds 1992 is Marcel Poorthuis



als universitair (hoofd-)docent verbonden aan de Katholieke Theologische Universiteit te Utrecht, thans de Faculteit Katholieke Theologie van de UvT. Zijn hoogleraarsbenoeming is met ingang van 15 oktober 2010.

### Bijeenkomst met Koptische paus in Bavo-kathedraal

Op zaterdag 16 oktober bezocht de koptische paus Shenouda III de St.Bavo-kathedraal. Fotograaf Steef Pardoën maakte een sfeer-

volle fotoreportage, die u in zijn geheel kunt bewonderen op de website van het bisdom: [www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl](http://www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl)



#### Uit de kroniek en de agenda

Dit overzicht bevat een greep uit de kroniek en de agenda. Zo zijn vormselvieringen, persoonlijke gesprekken, en nogal wat reguliere vergaderingen doorgaans niet opgenomen.

- 6 november:** de bisschop vierde het Nationaal Requiem (voor het overleden defensiepersoneel) in Best.
- 7 november:** bisschop en hulpbisschop waren aanwezig bij de Jongerendag in 's-Hertogenbosch.
- 9 november:** bisschop en hulpbisschop namen deel aan de bisschoppenconferentie in Utrecht.
- 10 november:** bisschop en hulpbisschop voerden overleg met de diocesane medewerkers voor geloofsopbouw.
- 11 november:** de beide bisschoppen vergaderden met de deken; 's middags ontving de bisschop het bestuur van het Ziekenapostolaat.
- 13 november:** de bisschop installeerde de Raad van Advies van het Centrum voor de Sociale Leer.
- 14 november:** de bisschop installeerde HEH deken Ed. Moltzer tot pastoor van Schagen.
- 15 november:** de bisschop overlegde met de katholieke Raad voor Israël.
- 16 november:** bisschop en hulpbisschop voerden protocollair overleg met de VPW
- 17 november:** de bisschop bezocht de Militaire Vijfandenconferentie in Almelo.
- 20 november:** de bisschop viert met de hulpbisschop de dia-

- kenwijding in de Kathedraal in Haarlem. Aansluitend dient de bisschop het vormsel toe in de regio Delta.
- 21 november:** de bisschop is in Amstelveen waar het 350-jarig bestaan van de parochie van de H. Augustinus wordt gevierd.
- 25 november:** in Alphen aan den Rijn heeft de bisschop een interview met het programma *Hour of Power*.
- 27 november:** de bisschop neemt deel aan de internationale Wake voor het Leven in Amsterdam.
- 28 november:** de bisschop viert de eerste zondag van de Advent in de kathedraal; 's avonds is hij in Den Haag voor de start van de nieuwe Bisschoppelijke Adventsactie.
- 29 november:** de bisschop ontvangt een delegatie van de VGVZ (Vereniging van Geestelijk Verzorger in Zorginstellingen). 's Avonds heeft hij een ontmoeting met vertegenwoordigers van de Filippijnse gemeenschap.
- 1 december:** de bisschop vergadert met de staf van het Militair Ordinariaat. 's Avonds viert hij Sinterklaas in het Grootseminarie in Vogelenzang.
- 2 december:** de bisschop overlegt over de Theologische Opleidingen.
- 3 december:** bisschop en hulpbisschop ontvangen de priester-raad. 's Avonds heeft de bisschop een gesprek met het bestuur van de stichting "Huis van Zessen".
- 5 en 6 december:** de bisschop is gastheer van een oecumenisch symposium in Amsterdam, met vertegenwoordigers van katholieke, byzantijs-orthodoxe en oriëntaals-orthodoxe zijde.

#### Gespecialiseerd in begraafplaats werkzaamheden

Grafdelven | Ruimen van graven | Individuele op- en herbegravingen | Grafkelders  
Verzamelgraf kelders | Urn muren en kelders | Uitbreiding en herinrichting  
Groenvoorziening | Padverharding | Restauratie en onderhoud grafmonumenten

De Hout 47, 1607 HB Hem | tel. 0228-544 484  
mob. 06-539 691 11 | [info@begraafplaatservice.nl](mailto:info@begraafplaatservice.nl)

 **Vreker**  
**Begraafplaatservice BV**



[WWW.BEGRAAFPLAATSSERVICE.NL](http://WWW.BEGRAAFPLAATSSERVICE.NL)



#### UITVAARTVERZORGING A. DE JONG

sinds 1966 een vertrouwd gezicht  
voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

*Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.*

**voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337**  
Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, [dejong@uitvaart.nl](mailto:dejong@uitvaart.nl)  
[www.amsterdamuitvaart.nl](http://www.amsterdamuitvaart.nl)

lid van de NUVU

uitvaartverzekeringen



# WERELDJONGERENDAGEN

van alle kanten

## Sponsoractie:

In de KAN-parochies werd een avond een Spaans restaurant geopend!



## Promotie- en informatiemomenten

Meer info op [www.jongbisdomhaarlem.nl/wjd](http://www.jongbisdomhaarlem.nl/wjd)

- 5 november **Zeewolde**
- 6 november **Hoogkarspel**
- 6 november **Heerhugowaard**
- 7 november **Katholieke Jongerendag**
- 27 november **Wieringenwerf + Schagen**
- 28 november **Hoofddorp / Nieuw-Vennep**
- 21 januari **Haarlem**
- 28 januari **Amsterdam Noord**
- 13 februari **WJD borrel**
- 19 februari **Uitgeest**
- 17 april **WereldjongerenDAG (Amsterdam)**

Meer weten over de WJD? Kom naar een van de promotiemomenten of nodig het promoteteam uit! Stuur dan een email naar [info@jongbisdomhaarlem.nl](mailto:info@jongbisdomhaarlem.nl)



Officiële opening van de inschrijvingen door de inschrijving van de hulpbisschop.

RKJ Hoorn >



Fatimà parochie (Portugeestalig) in Amsterdam



PR bijeenkomst in Bovenkarspel



## Promotraining:

2x gehouden met 25 jongeren die enthousiast zijn over de WJD.

MEER  
INFORMATIE  
[INFO@JONGBISDOMHAARLEM.NL](mailto:INFO@JONGBISDOMHAARLEM.NL)  
OF 023 5112637

SLUIT



[WWW.JONGBISDOMHAARLEM.NL/WJD](http://WWW.JONGBISDOMHAARLEM.NL/WJD)